

LINDA WILGUS

MEREN LAPSI

Suomentanut Satu Loitsu

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Englanninkielinen alkuteos
The Sea Child

Copyright © 2026 Linda Wilgus
Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

ISBN 978-951-1-49849-0

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Brandonille, Noortjelle, Emmalle ja Sebastianille

ENSIMMÄINEN LUKU

Hänen kylään saapumistaan saattelee supatus. Kuiskuttelu alkaa heti hänen laskeutuessaan kaksi askelmaa vaunuista hiekkatielle. Kaksi naista seisoo olkikattoisen, kallion kylkeen rakennetun mökin edessä kietoutuneina tiukasti mustiin hartiahuiveihin. Naiset eivät osoita sormella, mutta heidän katseensa tekevät niin. Isabel ei kuule heidän sanojaan tuulen yli mutta näkee kyllä, että he puhuvat hänestä. Likainen verhonkaistale lepattaa puhurin voimasta viereisen mökin ikkunan takana.

Hänen pitkää samettista takkiaa ei ole suunniteltu tällaiseen viimaan, mutta hänen tuntemansa vilunväreet joutuvat muustakin kuin tuulesta. *He tietävät.* Ajatus nousee hänen mieleensä, tai kenties se on jupissut siellä kaiken aikaa jossakin muiden päivän aatosten takana – hän on miettinyt maisemia, jotka ovat karuja ja kauniita, vaunujen onnetonta jousitusta ja hoikan ajurin paheksuvaa katsetta, kun tämä pysähtyi vaihtamaan hevosia Helstonissa. Siitä huolimatta, ettei Isabel ollut juonut matkan aikana juuri mitään, hän ei ollut kyennyt pidättelemään enää yhtään pidempään, ja ajurin mielestä hän oli aiheuttanut turhan pitkän viivytyksen; oli näet kirjeitä toimitettavana.

He matelivat mutkitellen jyrkännettä ylöspäin, kuninkaallisen postin vartija, ajuri ja hän, ja tie kapeni kapenemistaan, kunnes hänestä alkoi tuntua, että he ahtautuivat kylän suolen läpi. Tien molemmilla puolilla oli korkeat, muratin peittämät muurit, ja ne painautuivat aina vain lähemmäksi vaunuja, kunnes aivan yht'äkkiä muuriin avautui aukko ja hän näki sen läpi joen, joka oli kuin tummia timantteja, sekä veneitä keinahtelemassa sen aalloilla. Muuria reunustivat kukkasets, joita oli satamäärin.

Joki ei oikeastaan ollut joki vaan pikemminkin Atlantin valtameren kieleke, joka kurottautui syvälle sisämaahan päin ja jonka penkoilla lojui merileväkasoja. Truron jälkeen ei muita matkustajia ollut näkynyt. Hän oli saapunut maailman ääreen.

Nyt ajuri liikkuu reippaasti, aukaisee hänen kirstuaan pitelevien nahkahihnojen soljet ja heivaa kirstun alas vau-
nuista. Ähkäisten mies laskee sen tien penkalle hänen viereensä, kun vartija puolestaan kantaa kirjeitä sisältävän laatikon majataloon. Oven viereisessä pylväässä riippuu kyltti, jossa lukee *Laivanvarustajan poukama*. Naiset kuiskuttelevat yhä. Tietä pitkin lähestyy kolmas nainen, jokusen vuoden noita kahta nuorempi. Hänellä on selässään vasu, jota kannattelee hatun ympäri kulkeva nahkahihna, ja rinnan puolella hänellä on neulottuun huiviin kiedottu pikkuvauva. Tulija tervehtii kahta muuta ja liittyy sitten tuijottajien joukkoon. Jopa syvälle huivin poimuihin kiedottu vauva, josta Isabel näkee vain silmät ja nenän, näyttäisi tutkiskelevan häntä, hänen matka-arkkuaan ja vaunuja. *He tietävät*, hän ajattelee toistamiseen. *He ovat kuulleet*.

Hän ummistaa silmänsä ja hengittää syvään. Hänen hilkansa nauhat läpsyvät vasten kasvoja ja pyrkivät avautumaan tuulessa. Hän tuntee naisten katseiden painautuvan käsivarsiaan vasten ja kaivautuvan pukunsa alle, aluspukunsa ja kor-

settinsa sisään. Majatalon seinät ovat joskus olleet valkoiset. Rakennus on lenkollaan, ja kapea oviaukko sen sivussa näyttäisi olevan ainoa sisäänpääsy. Sen vasemmalla puolella levittäytyy tasainen kivikko, jonka takaa erottuu joki. Näky tuntuu lyövän vasten kasvoja, melkein kuin oikea läimäytys, joka kerta kun hän sitä katsoo. Meri on aivan kulman takana. Jos tie oli saanut hänet epäilemään tänne tulonsa syitä, joki vakuuttaa hänet uudelleen viilein, kimmeltävin sävyin: *tämän takia sinä olet tullut*. Hänen pelkonsa vetäytyvät, ja tilalle leviää rauhan tuntu. Merellä on häneen sellainen vaikutus – on aina ollut. Georgen menettäminen ei ole muuttanut asiaa.

Hän on tietenkin kohtuuton. Nämä naiset – mitä he mahtavat olla, kalastajien vaimojako? – eivät mitenkään voisi tietää, miksi hän on lähtenyt Lontoosta. He eivät ole voineet kuulla huhuja eivätkä koskaan kuulekaan. Hän on jättänyt sen kaiken taakseen. He katsovat häntä vain, koska hän on muukalainen.

Ajuri nostaa hänelle hattuaan ja kiinnittää kirjelaatikon takaisin paikalleen. Vartija asettautuu takaisin paikalleen vaunujen perälle. Maiskautus, ohjasten heilautus, ja vaunut kääntyvät vaivattomasti pienessä tilassa. Isabel katselee, kun vaunut loittonevat mäkeä alas, ja tuntee olevansa kertakaikkisen yksin. Hän odottaa, kunnes ei enää kuule kavioiden kopsetta tietä vasten, ja sitten hän kääntyy kohti majataloa.

Hän aistii naisten silmät selässään astellessaan ovelle. Oven tummansininen maali hilseilee. Ennen kuin hän ehättää sisälle, ovi aukeaa sisäänpäin ja kaljuuntuva mies kumartuu oviaukosta ulos. Kun mies oikaisee itsensä uudelleen, hän on vieläkin pidempi kuin Isabel odotti. Mies on hoikka ja näyttää terävältä kuin paperiveitsi, ja tämän salvianvihreät silmät tarkastelevat häntä samanlaisella uteliaisuudella kuin tuijottavat naisetkin.

”Taisitte joutua melkoiseen liemeen tuon taakan kanssa, eikö totta?” mies sanoo. Tämän vasemman käden sormet hypistelevät esiliinan reunaa, karheaa kotikutoista persikan-kukertavaa pukinetta. Isabel pinnistelee ymmärtääkseen miestä: sanojen sävelkulku on vieras ja jotkin vokaalit kuulostavat oudoilta.

”Anteeksi kuinka?”

”Ettekös te ole se lady, joka on tullut asuakseen vanhassa sardiinivajassa?”

Nyt on Isabelin vuoro tuijottaa. ”Olen tullut tänne asuakseni Trevernanin mökissä. En... vajassa.”

Mies naurahtaa. ”Se mökki sijaitsee aivan vajan vieressä. Me nimitämme sitä sardiinivajaksi – mutta mitä sanoinkaan? Unohdin hyvät tavat.” Hän nostaa lakkiaan, kumartaa ja sanoo: ”Sallikaa minun esittäytyä. Olen Tom Holder, tämän Laivanvarustajan poukaman isäntä.”

Isabel kallistaa päätään. ”Rouva Isabel Henley.”

Mies kuulostaa siltä kuin odottaisi Georgen loikkaavan esiin jostakin taloja ympäröivän matalan muurin takaa. ”Aivan, totta kai. Olette naimisissa. Papereissa seisoo ’omaa sukua Farnworth’, niin rouva Dowling sanoi. Olemme kuulleet tulostanne. Rouva Dowling ei ole muusta puhunutkaan saatuaan vahvistuksen, että otatte mökin.”

Isabel katsoo matka-arkkuaan. Hänen ei olisi pitänyt tuoda sitä. Se on turhan hankala käsitellä ja aivan liian painava, mutta siinä on silti vain murto-osa kaikista niistä tavaroista, jotka hän olisi halunnut tuoda mukanaan. Ilma kulkee hänen kurkustaan vain vaivoin. Nieleminenkin tuntuu vaikealta. Tätä ei satu usein, ei enää. ”En naimisissa”, hän sanoo. ”Leski.”

”Ikävä kuulla, olen pahoillani.”

”Kiitos osanotosta. Meitä on nykyään melkoisesti.” Hänen naurunsa on yhtä kevyt kuin ponnetonkin. Hän

inhoa säälivää ilmettä, joka käväisee Tom Holderin kasvoilla, kalastajanvaimojen silmien poltetta selässään.

”Älkää heistä piitatko”, Tom Holder sanoo. ”He nyt vain tapaavat pakista.”

”Siksikö, että olen täällä muukalainen?” hän kysyy.

Mies pudistaa päätään. ”Ei, vaan koska ette ole.” Vilkaistuaan matka-arkkua Tom kysyy lempeästi: ”Tuossako on kaikki, mitä mukanaanne toitte?”

Isabel kohtaa miehen katseen, ja tämän silmistä paistava ymmärrys on kuin hänen sisällään nouseva vuoksi. Vielä yksi tuollainen katse, niin kaikki vyöryy ulos. Hän nieleksii nieleksimästä päästyään. ”Aviomiehelläni oli velkoja. Palkkiorahoja... ei hänen kuolemansa jälkeen kuulunut. Nimen näkyminen lähtökäskyssä ei valitettavasti tuo mitään rahallista korvausta.”

”Oliko aviomiehenne merimies?” Tom Holder kysyy.

”Hän oli upseerikokelaana *HMS Neptunella*.” Isabelin kurkkua kuristaa niin, että siitä läpi puserretut sanat käyvät kimeiksi. Tom Holder näyttää siltä kuin hänen olisi vaikea kuulla sanoja tuulen yli. Mies kumartuu lähemmäs, ja Isabel haistaa tämän happaman hengityksen. Hänen kätensä nousee rinnalle kohtaan, jossa Georgen Trafalgar-mitali lepää hänen takkinsa alla mustalla nauhalla kaulaan ripustettuna. Nauha on jo alkanut rispautua reunoilta. Hänen täytyy säästää rahaa vaihtaakseen tilalle uuden. Hänen ei ole koskaan aikaisemmin tarvinnut säästää mitään varten.

Hän työntää kätensä samettitakin nappien välistä. Mitalin hopea tuntuu rauhoittavan peräänantamattomalta kädessä. Se ei ainakaan koskaan muutu. Hänellä on aina Georgen mitali. Jos hopea tummuu, hän kiillottaa sen kuten palvelijat aiemmin. Tom Holder vilkaisee talon vierellä seisovia naisia ja sanoo: ”Ei heillä ole muuta juoruamisen aihetta kuin teidän Helfordiin paluunne. Koko kylä on puhunut asiasta

siitä lähtien, kun kuulimme, että Isabel, omaa sukua Farnworth, on vuokrannut vanhan sardiinivajan – tarkoitan Trevernanin mökin. Mutta nyt kun olette täällä, puheet laantunevat varsin pian.”

Yksi naisista on noutanut luudan, muttei lakaise. Hänen tummat silmänsä lepäävät Isabelissa samalla, kun hän sanoo jotakin seuralaiselleen.

Tom Holder sanoo: ”Ette pääse pitkällekkään tuon kanssa.” Hän viittilöi kohti matka-arkkua. ”Trevernan sijaitsee osapuilleen mailin verran kylän ulkopuolella, rantapolun varressa. Lähetän poikani Richardin kantamaan kirstun ja näyttämään teille tietä. Lähetän myös viestin rouva Dowlingille – hän epäilemättä tahtoo tulla tapaamaan teitä.”

”En tahtoisikaan olla vaivaksi”, Isabel sanoo. ”En tajunnut – oletin, että mökki olisi täällä kylässä. Olisin erittäin kiitollinen poikanne avusta.”

”Rouva Henley, ei siitä ole vaivaa. Poika on kahdentoista ja rotevaa tekoa.”

Isabel on iloinen voidessaan jättää huiveihin kietoutuneet naiset taakseen ja seuratessaan Richardia pikku kylän laidalle, missä rantapolku erkanee tiestä. Polku on kuin tunneli, kauttaaltaan vihreän verhoama. Myös yläpuolelta: puiden oksat osuvat toisiinsa. Ne tuovat Isabelille mieleen kirkon holvikaton. Tuoksuu keväälle, makealle ja metsäiselle. Polku kulkee niin korkealla, ettei hän erota merilevän tuoksua, mutta hän kuulee veden äänet ja maistaa suolan nuolaistessaan huuliaan.

Tom Holderin poika, joka näyttää pikemminkin kuusitoista- kuin kaksitoistavuotiaalta, ei sano sanaakaan kantaessaan hänen matka-arkkunsaa Trevernanin mökille. Hiki pisartelea pojan otsalla, ja hetken kuluttua tämä pysähtyy riisumaan takkinsa, jonka Isabel tarjoutuu ottamaan kantaakseen.

Polku kapuaa hetken ylemmäs ja laskeutuu sitten kaveten kohti vettä. Täällä joki on nielaissut kaikki merilevät. Vesi liplattaa kiviä vasten. Isabelin tekisi mieli kävellä sinne, missä maa kääntyy pois päin ja joki muuttuu mereksi. Hän tahtoi nähdä, josko aallonnyppylät olisivat siellä korkeampia. Halu on niin väkevä, niin äkillinen, että se saa hänet vetämään keuhkot täyteen ilmaa ja pidättämään hengitystään. Hän ei halua vain nähdä merta, hän haluaa tuntea sen, samaan tapaan kuin hän aiemmin kaipasi Georgen käsivarsia ympärilleen – ja kuten hän edelleen ajoittain kaipaa.

Hän raastaa katseensa irti vedestä. Lähistöllä ei ole ketään muuta kuin hän ja Richard, majatalonisännän poika. Vihreä tunneli tuntuu pusertuvan likemmäs häntä. Kun hän kuvitelti mökin mielessään, jonnekin kauas Cornwallin eteläkärkeen, hän oli kuvitellut sen etäiseksi ja eristyneeksi, muttei ikipäivänä likimainkaan näin yksinäiseksi.

Osapuilleen neljänneksen kuluttua savipolku muuttuu leveämmäksi sorapoluksi, jonka toisella puolella nököttää matala kivimökki ja toinen puoli laskee veden äärelle. Joen ääni huuhtoo mukanaan hänen murheensa siitä, että oli vuokrannut mökin näkemättä sitä. Hän joutuu vastustamaan halua kahlata suoraan veteen. Varttuessaan Norfolkissa hänellä oli ollut samanlaisia tuntemuksia, ja jopa kaupungissa hän oli aistinut aavistuksen tästä tunteesta aina kun oli ollut lähellä Thamesia. Hän ei vain ole koskaan aiemmin tuntenut meren vetovoimaa yhtä voimakkaana kuin täällä tänään.

”Tässä tämä mökki on.” Richard osoittaa tarpeettomasti ja palauttaa hänet aatoksistaan tähän hetkeen.

Hän kääntää selkensä joelle. Pieni tammi, pelkkä taimi, kasvaa talon vierellä lähellä ovea. Harmaa laattakatto on hivenen tummempi kuin seinät, jotka on tehty karkeasti tiiliskivien muotoon hakatuista kivistä. Mökin vasemmalla

puolella on matalampi rakennus, jossa on olkikatto. Kivien välisessä laastissa kasvaa sammalta.

”Tuo on vanha sardiinivaja”, Richard sanoo. ”Sitä ei ole käytetty sen jälkeen, kun vanha Nance kuoli.”

Sorapolku johtaa matalalle etuovelle. Richard sanoo: ”Tulliviskaalit käyttävät rantapolkua. Näet heitä partiomatkoillaan etsimässä salakuljettajia.”

”Onko näillä seuduin salakuljettajia?”

Richard ei vastaa. Ovi rahisee kynnystä vasten, kun hän työntää sen auki. Sen takana on pieni, harmaa kyökki. Lukuun ottamatta puista pöytää, kahta pinnatuolia ja matalia kattoparruja kaikki on tehty kivistä: laattalattia, kivitaset, kivinen tiskiallas, kivinen takka, jossa on mustunut metalliritilä ruoanlaittoa varten. Täällä ei ole avointa liettä, kuten heillä oli ollut Greenwichin keittiössään. Täällä saa asua kuin luolassa, hän ajattelee. Ja on yhtä kylmää ja pimeääkin.

Huoneeseen johtaa korkea porrasaskelma. Liki jalan paksuisessa takaseinässä on yksi ainoa ikkuna. Sen lasi on kehnolaatuista, ja se maalaa kaiken hämärän purppuranharmailla sävyillä. Richard laskee hänen matka-arkkunsu alas, ja hän ojentaa tälle shillingin, mikä pojan kasvoilla paistavasta peittelemättömästä mielihyvästä päätellen on kelpo palkkio. Hän toruu itseään: hänen täytyy oppia toimimaan järkevämminkin. Hänellä ei ole varaa menettää mitään.

”Rouva Dowling tulee pian”, Richard sanoo. Poika kuulostaa siltä kuin tahtoisi lähteä muttei haluaisi jättää häntä yksin. ”Rouva Henley, pärjäätekö hänen tuloonsa saakka?”

Pojan isä on ilmeisesti kertonut jotakin hänen tilanteestaan. Köyhä hän on, totta, ja menee aikaa totutella siihen, mutta ei hän avuton ole – ei ainakaan täysin avuton.

”Kiitos”, hän sanoo. ”Uskoisin pärjääväni ihan hyvin. Ole ystävällinen ja välitä isällesi kiitokset avusta.”

Poika lupaa tehdä niin ja pinkaisee matkoihinsa. Pieni kyökki huokaisee tyhjyyttään hänen poistuttuaan. Se tuoksahtaa ummehtuneelle ja kostealle. Isabel yrittää aukaista ikkunan, mutta se on tiukasti jumissa, joten hän aukaisee oven uudelleen, istahtaa sitten matka-arkkunsä päälle ja painaa kasvot käsiinsä. Hän tietää, että hänen pitäisi nousta ja tutkia loput mökistä. Hänen pitäisi purkaa tavaransa ja opetella tekemään asioita, yksinkertaisia asioita, kuten syöttämään tuli ja laittamaan ruokaa. Mutta hän on niin uupunut matkasta, ettei kykene miettimään mitään muuta kuin aloillaan istumista. Hänestä tuntuu kuin hän olisi vaipunut transsiin, ikään kuin viimeisen kuukauden tapahtumat olisivat olleet unta. Ikään kuin hän voisi vain kohottaa katseensa ja nähdä Georgen tulevan häntä kohti kädet levällään, kuluneet vuodet joen äänen pois pyyhkäiseminä.

Tuuli on voimistunut, ja nyt joella on kunnon aallokkoa – hän kuulee sen. Kohina saa kaipuun kohottamaan jälleen päätään. Kunpa se olisikin unta, kunpa hän voisi herätä ja aloittaa uuden päivän kotona Greenwichissä.

Sora rasahtelee askelten alla ja hän kohottaa katseensa. Rouva Dowling niiaa kömpelösti ja sanoo: ”Sain sanan herra Holderilta. Rouva Henley, tämä on kunnia.”

Hän sanoo: ”On ilo tavata teidät”, vaikka juuri nyt mikään ei ilahduta.

”Esittelen mökin teille”, rouva Dowling sanoo. Rouvalla ei ole mustaa hartiahuivia, kuten kylän naisilla, vaan laivaston-sininen, jossa on herkkä, neulottu pitsikuvio. Villa näyttää hienolta ja käytön pehmittämältä. Vuokraemännän harmaat kiharat pyrkivät pakoon pinneistä, joita tällä on päässään varmaan kourallinen. Tietoisena siitä rouva Dowling sipaisee tämän tästä suortuvia kasvoiltaan. Tuuli ei auta asiaa, Isabel ajattelee.

Rouva Dowling katsoo häntä – *tutkii häntä*, Isabel arvelee. Käykö rouva sisäistä keskustelua siitä, mitä ihmiset olivat

sanoneet kuultuaan, miten hän oli päätynyt Woodburyn suvun amiraalin ja rouva Farnworthin tyttäreksi? Että märän hiekan värisine hiuksineen, talvisen Atlantin harmaine silmineen ja kesakkoineen, joita kerääntyy kesäisin niin suurina joukkoina hänen käsivarsiinsa ja sääriinsä, että ne tuntuvat muodostavan miltei oranssinkukertavan peitteen, hän näyttää pikemminkin meren lapselta kuin vaaleahipiäiseltä, tummatukkaiselta rouva Farnworthilta?

Isabelin piirteet ovat hänen edesmenneen äitinsä vastakohta: hänen nenänsä ja suunsa ovat suuret, silmät pienempoleiset mutta silti sopusuhtaiset kasvoihin nähden, vaikka yleisesti ollaankin sitä mieltä, ettei hän ole lähestulkoonkaan yhtä kaunis kuin Alice Farnworth.

Tietenkään rouva Dowling ei voi tietää näitä asioita. Rouva ei tuntenut Isabelin isää eikä voi verrata häntä tähän, ei myöskään Isabelin äitiä, elleivät he sitten tavanneet silloin yhdeksäntoista vuotta sitten. Hänen tietämyksensä mukaan rouva Dowlingilla ei ole yhteyksiä Lontooseen eikä sen lähistöllä sijaitsevaan Greenwichiin. Rouva kenties tarkastelee Isabelia, muttei ole voinut kuulla huhuja – ei voi pitää häntä *vajavaisena*. Kylän kalastajanvaimojen tapaan rouva Dowling ei mitenkään voi tietää Isabelin ilmeisen köyhyyden lisäksi sitä toista syytä, jonka takia hän on muuttanut Cornwalliin.

Mökin alakerrassa on vain kaksi huonetta: pieni kyökki ja isompi kamari, jossa on toinen kivinen tulisija, jonka savupiippu on tehty samasta kivistä kuin seinä, sekä toiset kaksi pinnatuolia. Tulisijan kummallekin puolelle on kasattu halkopino. Oviaukot ovat niin matalia, että jopa Isabelin täytyy kumartua. Kamarista yläkerran pieneen makuukamariin suoraan katon harjan alle johtavat kapeat, kaiteettomat rappuset. ”Tässä on rappuset”, rouva Dowling sanoo. ”Sellaisia ei tällaisessa mökissä usein näe. Useimmiten niissä on vain

tikkaat, ymmärtäthän, jos nyt yläkertaa edes on. Liinavaatteet löytyvät tuosta kirstusta.”

”Pikkula löytyy takapihalta. Ihan pari askelta puutarhan puolelle”, rouva Dowling jatkaa. Isabel odottaa hämähäkinverkkoja, tomua, likaa – olihan rouva Dowling sanonut, ettei mökissä ollut asuttu kolmeen vuoteen – mutta karheat kivipinnat ovat tahrattoman puhtaita. Hän yrittää kuvitella menevänsä pikkulaan yöllä. Hän haluaisi kysyä, löytyykö mökistä yöastiaa vai pitääkö hänen hankkia sellainen, mutta se ei tunnu asialta, josta voisi kysyä, joten sen sijaan hän pyytää tulla opastetuksi puutarhaan. Rouva Dowling kumartuu oviaukkoon ja astuu takaovesta ulos. Siellä on pieni vaja, joka osoittautuu käymäläksi. Nurmitilkku, jokunen pensas ja pieni polku, joka kulkee niiden lomitse. ”Minne tuo polku vie?” hän kysyy.

”Näytän teille.”

Rouva Dowling kulkee edeltä polkua pitkin. Se on varjoisa ja osin umpeen kasvanut. Sen aurinkoisessa päässä he astuvat yksinkertaisesta, pimeästä mökistä kerrassaan erilaiseen paikkaan – sellaiseen, joka muistuttaa paratiisia. Siellä on toinen nurmilaikku, joka levittäytyy harmaan, sammaleisen, näennäisen sattumanvaraisesti pinotun harmaan liuskekivimuurin vierelle. Kiviä peittävät muratti sekä valkoiset ja vaalean purppuraiset kukkaset. Niissä pörrää parvi mettiäisiä. Maassakin on liuskekiviä, jotka muodostavat pienen terassin, ja niiden päällä on valkoiseksi maalattu penkki ja valkoinen neliskanttinen puupöytä. Maali on vanhaa ja auringon kuivattamaa. Se hilseilee paikoin, mutta jokin tässä penkissä, siinä että joku on käyttänyt aikaa maalataksensa, herättää hänessä yht’äkkiä tunteen, joka tekee suoraan kipeää. Hän kääntää rouva Dowlingille selkensä, jottei vuokraemäntä näkisi hänen kasvojaan – ja silmiin nousevia karvaita kyyneliä.

Terassilta avautuu näkymä joelle, joka on nyt muuttunut auringossa utuisen siniseksi. Rehevä omenapuu ojentelee oksiaan penkin yläpuolelle. Kuumana päivänä se tarjoaisi iltapäivästä varjoa. Tuuli puhaltaa veden pinnalle vaahtoa, joka on kuin kermavanukasta jälkiruoan pinnalla, keinuttaa ankkurissa olevia aluksia, ja niemenkärki veden vastarannalla erottuu vihreän, liikkumattoman usvan peitossa. Hän tuntee jälleen väkevää vetoa mennä veden poikki katsomaan sen toisella puolella levittäytyvää maata, etsimään avomeri, uimaan siinä. Se hämmentää häntä, ja hän on iloinen siitä, että katsoo parhaillaan rouva Dowlingista pois päin.

Nurmitilkun vasemmalla puolella, puoliksi villiintyneen pensaikon kätköissä, on kivinen kaivo. ”Ja täällä on kaivo”, rouva Dowling sanoo seuraten hänen katsettaan. ”Se on riittävän syvä, ettei vesi ole suolaista. Saatatte haluta raivata vähän tätä orapihlajapuskaa.” Hetken hiljaisuus, pientä epärointiä: ”Toivottavasti paikka on mieluinen.”

Isabel katselee veneitä. Ne on maalattu mustalla ja vihreällä ja valkoisella; osassa on valkoiset purjeet, osassa punaiset. Lokit kaartelevat kirkuen niiden yläpuolella – ne ovat varmaankin kalastusaluksia, hän arvelee. Kahdessa aluksista on musta lippu, jossa on valkoinen risti. Hän vetää syvään henkeä maistaen meren: suolaa ja vettä, kaloja ja merilevää. ”Se on täydellinen”, hän vastaa.

Rouva Dowling on hyvillään kuulemastaan. ”Minäkin olen omillani”, hän sanoo. ”Harryni kuoli kaksi vuotta sitten.”

Isabelin mielestä tavassa, jolla rouva sanoo ”Harryni”, on jotakin vastenmielistä. Hän ei ikipäivänä voisi kuvitellakaan sanovansa Georgea ”Georgekseni”, ikään kuin mies olisi kuulunut hänelle. Ikään kuin kukaan voisi kuulua jollekulle toiselle. Rouva Dowling on vanhempi kuin Isabelin isä olisi, jos olisi vielä elossa. Ajatteleeko rouva Dowling, että heillä on jotakin yhteistä, koska he ovat kumpikin leskiä?

”Tahtoisitteko tulla joskus kylään?” rouva Dowling kysyy, ikään kuin se olisi looginen päätelmä siitä, että hänkin on ilmoittanut olevansa omillaan. Isabel tukahduttaa huokauksen – he kuuluvat eri yhteiskuntaluokkiin. Sitten hän tajuaa erehdyksensä: eroa ei enää ole. Hän on yhtä köyhä kuin rouva Dowling. Köyhempikin, koska rouva Dowlingilla on leskeneläkkeensä ja Trevernanin mökki, Isabelilla on varaa vain vuokrata se.

Hän huomaa kiittävänsä kutsusta. Ei hän niin halunnut tehdä. Ei sen tähden, että heidän välillään on jäänteitä luokkaerosta, vaan siksi, että hän oli aikonut pysytellä omissa oloissaan. Hän ei ole tullut tänne ystävystyäkseen ihmisten kanssa. Hän on täällä päästäkseen pois Greenwichistä, arvonalennuksen aiheuttamasta häpeästä ja hirvävästä huhumyllystä. Ja Georgesta – edesmenneeseen aviomieheen liittyvistä muistoista. Koska niiden keskellä oleminen viiltää vieläkin satakunta kertaa päivässä.

Suuresta Trafalgarin taistelusta on kulunut jo kolme vuotta, eikä hänen olonsa ole pahemmin helpottunut. Heidän avioliittonsakin oli kestänyt kolme vuotta, ennen kuin ranskalaisen musketin luoti oli tehnyt siitä lopun. Vihille mennessään hän oli ollut seitsemäntoista ja George kahdeksantoista, ja sen jälkeen George oli ollut alati merillä. Tapausta seuranneiden vuosien mittaan hän oli tuntenut Georgen poissaolon aina vain tuskallisempana, koska tiesi, että tällä kertaa mies ei palaisi hänen luokseen. Kun hän oli juonut yksin teetä aamiaishuoneessa Greenwichissä, hänelle oli tullut ontto olo. Samoin jokaisella kävelyretkellä, jonka hän teki yksin puistossa, ja pyhäamuina kirkossa, kun miehen paikka kirkonpenkillä hänen vieressään oli tyhjä. Illat tuntuivat pitkiltä, kun tiesi, ettei George palaisi kotiin tullessaan kutsutuksi muiden amiraalien luo tai käytyään tapaa-
massa ystäviään; kun tiesi, että vuode olisi kylmä eikä kirjeitä

enää tulisi. Heidän kolmen aviovuotensa aikana he olivat viettäneet yhdessä viisi viikkoa ja yhden päivän. Siksi se teki edelleen niin kipeää, tuntui pahemmalta kuin mikään muu – koska George oli viety häneltä ennen kuin suhde oli alkanut tuntua edes oikeasti todelta.

Rouva Dowling kulkee edellä polkua pitkin. Heidän palattuaan alas kamariin hän sanoo: ”Olen laittanut tulisijan sytytysvalmiiksi.” Arinalla on useita halkoja, joiden alle on aseteltu risuja. ”Yllätyin, kun ette pyytänyt minua järjestämään palvelijoita. Edes kokkia tai kyökkipiikaa. Aiotteko palkata jonkun nyt, kun olette täällä?”

Isabelin poskia kuumottaa. ”Pelkäänpä, että nykyinen tilanteeni vaatii minua selviytymään ilman sellaista apua, johon olen tottunut. Voin vain toivoa, että opin taloudenhoitoon liittyvät asiat nopeasti.”

Hän tuntee vanhemman naisen tuijotuksen. Sitten hänen helpotukseensa rouva Dowling sanoo vain: ”Huhtikuussa ei yleensä ole näin kylmä. Näyttäisinkö, miten tuli sytytetään?”

Isabel sanoo, että olisi siitä kiitollinen, ja rouva Dowling noutaa tulukset takanreunukselta ja näyttää hänelle, miten tulusraudalla isketään piikiveä, miten lunttu eli hiilletty sytykekangas saadaan sytytettyä kipinästä, miten liekki siirretään tikulla puiden alle ja saadaan puut palamaan. ”Tulusrasia kannattaa sulkea nopeasti, ettei menetä puolia luntusta kerralla”, rouva Dowling toteaa. ”Kas tässä, yrittäkää te vuorostanne.”

Isabel riisuu hansikkaansa ja ottaa tulukset. Tarvitaan viisi yritystä ennen kuin hän saa tulen sytytettyä. Lopulta tuli tarttuu risuihin ja halot alkavat kyteä. Isabel kupertaa kätensä ja puhalttaa varovaisesti, juuri niin kuin rouva Dowling neuvoa, ja katsoo miten tuli leviää. Hän saa nipin napin estettyä voitonkynäleiden virtaamisen.

Rouva Dowling sanoo: ”Ruokakomerossa on muutama kynttilä sekä voita, muniä, leipää, kannullinen maitoa ja

hiukan teetä.” Sitten hän lisää paljonpuhuvaan sävyyn: ”Me saamme täällä teetä erittäin hyvään hintaan. Kerron siitä lisää, kun olette valmis hankkimaan lisää. Lähin kauppa on Manaccanissa, mutta senhän te tiedättekin; kirjoititte herra Griggsille.”

Isabel oli löytänyt herra Griggsin nimen paikallisesta sanomalehdestä, joka oli tuotu hänelle juuri sitä varten, ja kirjoittanut tälle tiedustellakseen, tietäisikö tämä jonkun, joka vuokraisi alueella mökkiä, mieluiten Helfordin kylässä. Jos hänen oli kadottava jonnekin, hän oli päättellyt, että voisi yhtä hyvin mennä paikkaan, josta hänet oli löydetty, ja kenties selvittää, mitä sinä päivänä oli tapahtunut. Herra Griggs vastasi hänen kirjeeseensä viikon sisällä, ja alle kahden viikon kuluttua hän nousi postivaunujen kyytiin.

Rouva Dowling jatkaa: ”Laivanvarustajan poukaman edessä pidetään toria kahdesti viikossa, tiistai- ja lauantaiamuisin, ja sieltä saa lähes kaikkea, mitä kenties tarvitsette. Leipää saa leipuri John Lanyonilta, ellette tee sitä itse; kalaa on tarjolla joka päivä, kun saalis tuodaan rantaan, ja jos kaipaatte lihaa, voitte mennä puhumaan Elm Farmin Josh Angovelle.”

”Suurkiitos. Paljonko olen velkaa ruoasta ja kynttilöistä?”

”Ette yhtikäs mitään, rouva Henley. Saatte huomata, että me täällä pidämme huolta omistamme. Jos kaipaatte apua jossakin, tiedätte, mistä minut löytää. Tulkaa koputtamaan ovelleni milloin vain.”

”Kiitoksia, pärjään varmasti.”

Rouva Dowling korjaa hiuspinnin asentoa. Hän on jo kynnyksellä, muttei lähdössä, ei vielä. Hänen katseensa lipuu Isabelin kasvoihin, tutkii hiusrajaa ja pysähtyy lepäämään epämääräiseen pisteeseen jonnekin hänen päänsä yläpuolelle. ”Minä näin teidät sinä päivänä”, rouva Dowling sanoo. ”Näin, kun ilmestyitte tänne ensimmäistä kertaa. Seisoin ikkunassa ja näin teidän tulevan tietä pitkin. Olitte avojaloin

ja hyvin pieni. Pieni ikäisekseen – niin me kaikki myöhemmin sanoimme; tyttö oli pieni ikäisekseen. Teillä oli pelkkä alusmekko yllänne, vaikka kerrotaan, että se oli hienointa puuvillaa. Tukkanne oli tummempi kuin nyt.”

Rouva ojentaa kättään miltei kunnioittavasti, ja Isabel perääntyy askeleen hiukan liian myöhään: rouva Dowlingin kuivat sormet sipaisevat hänen otsaansa. ”Se oli varmaan tummempi, koska se oli märkä. Sieltä missä seisoin, en voinut nähdä, että olitte märkä. Ajattelin, että lähtisin luoksenne, mutta sanoin itselleni, että olette varmasti jonkun lapsi. Jatkoitte varmaan pian sen jälkeen matkaanne Hardwickin puutarhaan.” Pieni tauko. ”Kenties, jos olisin tiennyt teidän olevan läpimärkä, olisin lähtenyt ulos teitä tapaamaan.”

Naisen sanoissa on outo pohjavire, Isabel ajattelee. Yht’äkkiä hänestä tuntuu, ettei heitä sido rouva Dowlingin mielessä yhteen heidän leskeytensä vaan juuri tämä: mahdollisuus, että hänestä olisi voinut tulla rouva Dowlingin tytär, mikäli tämä vain olisi mennyt ulos sinä päivänä silloin yhdeksäntoista vuotta sitten. Se oli tietenkin järjetön ajatus. Hän ei voinut kuvitellakaan olevansa kenenkään muun kuin äitinsä ja isänsä lapsi.

Hän ei muista mitään ajasta ennen tuota hetkeä, jolloin hänen äitinsä oli kietonut hänet syleilyynsä piittaamatta siitä, että hän oli läpikotaisin kylmissään ja märkä, ja hän, Isabel, oli upottanut kasvonsa äidin silkkileninkiin. Ikään kuin hänen elämänsä alkua ei olisi koskaan tapahtunutkaan; hänen oli aina ollut ollut määrä olla heidän lapsensa.

Isabel yskäisee kuivasti ottaakseen etäisyyttä. ”Ilmestyin mistä?” hän kysyy.

”Anteeksi kuinka, rouva Henley?”

”Sanoitte, että näitte minut, kun ilmestyin.”

”No, merestä tietenkin. Kannattaa muistaa, etteivät kaikki usko sitä, että merenväki toi teidät.”

”Merenväki?” Hänen äänensä käyttäytyy oudosti, sanat nousevat ja laskevat ikään kuin hän laulaisi. Korvissa suhisee. Hän näkee, että rouva Dowling on tosissaan, kertakaikkisen vakavissaan. Hän on varmaan järjiltään. ”Mitä –”

Rouva aistii hänen tyrmistyksensä ja taputtaa hänen käsi-varttaan. ”Ette osannut sanaakaan englantia, ettehan?”

”Se ei voi pitää paikkaansa. Vanhempani eivät koskaan maininneet moista.”

Rouva Dowling sanoo: ”He sanovat, ettette puhunut laisinkaan. Ja miten olisittekaan puhunut, merenväen keskuudessa.” Jokseenkin turhautuneen kuuloisesti hän lisää: ”Ette siis tiedä Buccasta? Hän on osapuilleen tämän kokoinen merenväen edustaja.” Rouva pitelee kättään hiukan vyötärönsä alapuolella. ”Ja hänen ihonsa on kuin meriankeriaalla ja tukan paikalla kasvaa levää. No, niin jotkut sanovat – minä pidän vähän romantisoidummasta kuvasta.” Rouvan hymy tuo mieleen nuoren tyttösen, aivan kuten hänen naurunsa aiemmin, mutta hänen seuraavat sanansa tuhoavat vaikutelman. Rouva Dowling kohdistaa hailakansiniset silmänsä Isabeliin ja sanoo: ”Jotkut sanovat teidän olevan hänen tyttärensä.”

Vähän töksähtäen Isabel toteaa: ”Äitini kertoi minulle, että jossakin lähellä oli varmaankin ollut haaksirikko. Tai että ehkä olin vain lähtenyt omille teilleni. Ehkä joku ei pitänyt minua silmällä niin kuin olisi pitänyt.” Hänen äitinsä sanoi-hin kätkeytyi syytös. Alice Farnworth tiesi, ettei ikipäivänä olisi jättänyt lastaan vahtimatta, mikäli armelias Luoja olisi suonut hänelle oman. Hän sanoi Isabelia lahjaksi niin usein, että Isabel tunsi puutteensa sitäkin terävämmin.

Rouva Dowling toteaa: ”Ehkä äitinne yritti suojella teitä totuudelta. Kerrotaan, että hänellä oli kova kiire poistua Helfordista heti teidät löydettyään.”

Kuin jäätä olisi valunut pitkin selkäpiitä. Ihmiset olivat siis puhuneet hänestä täällä aivan kuten Greenwichissäkin,

vaikkakin eri syistä. He olivat puhuneet hänestä liki kaksikymmentä vuotta. Hän hoipertelee takaisin mökkiin. Hän haluaisi sanoa, että *se on loukkaavaa ja miten kehtaatte puhua äidistäni tuolla tavoin*. Mutta lopulta hän sanoo vain: ”Suokaa anteeksi, minun pitää todellakin mennä purkamaan tavarani.”

”Selvä se. Kerrottehan minulle, jos kaipaatte jotakin.” Rouva Dowling sanoo sen mitä arkisimmalla äänellä, ikään kuin he eivät juuri olisi keskustelleet merenneidoista.

Kun rouva sulkee oven perässään, Isabel näkee, että oven alareunassa on toisessa reunassa rako ja toinen reuna on maan tasalla, joten ovi kahnaa kynnystä vasten aina sitä liikuttaessa. Sorapolku on tyhjä. Raikas merijoki-ilma työntyy sisään asuttamaan huoneita ajaen ummehtuneen vanhan talon hajun tiehensä. Isabel on omillaan, eikä se tee kipeää – vielä. Ehkä tilanteen uutuudenviehätys kannattelee häntä edelleen. Tai ehkä se johtuu merestä. Hän kuulee sen äänet avoimesta ikkunasta, ei aaltojen murtumista rantakiville tai aaltojen kumua, vaan alituisen liplatuksen. Se on jotenkin lohdullista, hän ajattelee. Ja kenties meri myös tuo lupauksen jostakin, vaikkei hän vielä tiedä mistä.

Hän löytää kyökin kivitasolla olevasta puulaatikosta veitsen ja kaapista lautasen, ja istuutuu tulen ääreen syömään voideltua leipäsiivua varhaiseksi illalliseksi. Leipä on karkeaa, mutta siinä on hyvä ja voimakas maku, ikään kuin siihen olisi leivottu yrttejä. Tulen hehku leviää hänen sisällään. Hän sytytti sen itse – onhan se sentään jotakin, eikö vain?

Puolivälissä ateriaa hän tajuaa, ettei hänen olisi pitänyt käyttää niin paljon voita. Syötyään loppuun hän panee lautasen kivitasolle. Hänen pitäisi pestä se, mutta hän on liian väsynyt noutaakseen vettä kaivosta. Sen sijaan hän aukaisee matka-arkkunsa ja ottaa esiin kuluneen kappaleensa kirjasta *Robinson Crusoe*. Kirja aukeaa sen aukeaman kohdalta,

jonka välissä hän pitää lehtileikettä 20. lokakuuta 1789 ilmestyneestä *London Chroniclesta*. Äiti oli säilyttänyt koko lehden, josta valtaosa oli täynnä uutisia Ranskasta, missä vallankumous oli alkanut kolme kuukautta aiemmin, mutta Isabel leikkasi talteen yhden pienen artikkelin, jossa luki:

FALMOUTH, CORNWALL. *OSAPUILLEEN NELIVUOTIAS LAPSI LÖYDETTIIN viime kuun lopulla Cornwallin kuvankauniilta ja kesyttömältä rannikolta vailla perhettä, joka olisi sanonut häntä omakseen. Paikalliset uskovat lapsen nousseen merestä haaksirikon jälkeen, vaikkei sellaisesta ole mitään tietoa. Ellei kukaan sukulainen tule vaatimaan lasta omakseen, Woodbury Housen amiraali ja rouva Farnworth adoptoivat hänet ja kasvattavat hänet omana tyttärenään. Jos jollakulla on jotakin tietoa tästä lapsesta, olkaa hyvät ja kirjoittakaa herroille Enright ja Pickering Lontoon Mayfairin asianajotoimistoon.*

Levottomuus nostaa jälleen päätään hänen sisällään, kunnes se suorastaan huutaa. Rouva Dowlingin tarina merenväestä lietsoo sitä, samoin tieto siitä, että täälläkin ihmiset puhuvat hänestä. Miksi rouva Dowling on niin kiinnostunut hänen taustastaan? Epäileekö hän jotakin? *Mahdotonta*, hän sanoo itsekseen.

Hänen hermonsensa ovat toista mieltä ja värisevät ihon alla. Lehtileike kädessään hän menee ovelle ja avaa sen sepposen selälleen. Ulkona alkaa olla pimeä. Tuuli puskee ovea vasten, nuori puu sen vierellä huojuu. Sorapolun päässä joki tanssahtelee auringon viime säteissä. Muistutus siitä, että hän on lähellä merta – niin lähellä. Hän vetää keuhkot täyteen ja maistaa sen: suolan, veden, merilevän ominaismaun. Vähi-

tellen aalloista ja vaahdosta, veden vyörystä ja vetäytymisestä koostuva hiljaisuus kietoutuu hänen ympärilleen, ja virta vakauttaa hänen olonsa. Kun hän sulkee jälleen oven, uudistunut määrätietoisuus virtaa hänen lävitseen. Hän tekee tästä kotinsa, tuli mitä tuli.

TOINEN LUKU

Sinä iltana hän kuuntelee vuoteessa maatessaan jokea ja mökin ympärillä puhaltavaa puuskittaista tuulta. Hän on aivan yksin. Hän ei kestä ajatella sitä. Hän ei ole yksin – tuuli koostuu äänistä. Ne kutsuvat: *tule kotiin*. Meri odottaa aivan tuossa joenmutkan takana. Hän näkee tietenkin unta. Tai on puoliuudessa, häälyy siinä epämääräisessä tilassa unen ja valveen välissä, missä hänen mielensä loikkii asiasta toiseen luoden yhteyksiä, jotka eivät voi olla todellisia.

Kirskahtava ääni saa hänet havahtumaan. Talo valittaa ja narsisee odottamattomista paikoista, katolta kuuluu ääniä, jotka muistuttavat askeleita. Vuode on kova ja mitoitettu kahdelle. Olkitäytteinen patja pistelee selkää, mutta lakanat ovat puhtaat. Kuka mahtoi asua täällä ennen häntä? Rouva Dowlingin mukaan mökki oli ollut kolme vuotta tyhjillään. Hän arvelee, että mökissä on asunut vanha mies vaimoineen. Kuolivatko he tässä vuoteessa?

Merijoki kuulostaa öiseen aikaan äänekkäämmältä, aiempi liplatus on kypsynyt aallokoksi. Ääni rauhoittaa häntä, ja lopulta hänen mielensä vaeltelee, kuten hänen tasapainotellessaan unen partaalla. Se palaa Greenwichin taloon,